

การสำรวจประเด็นทางจริยธรรมในการบริหารจัดการและนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ในยุคดิจิทัล: กรณีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้

The Survey of Ethics in Management and Content Presentation of Newspapers in Digital Age: A Case Study of Southern Local Newspapers

เมธาวี จำเนียร*
Methawee Chamnian*

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ (1) สำรวจจริยธรรมในการบริหารจัดการและการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ ตามกรอบข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 (2) เสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยในเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกคณะผู้บริหารองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นองค์กรละ 1 คน และผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 1 คนจาก 3 จังหวัด จังหวัดละ 3 ฉบับ รวม 17 คน และการวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอข่าวที่ปรากฏในหน้าแรก

249

*อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
1 หมู่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

ช่องทางการติดต่อ: keaosanit@hotmail.com

*Lecturer at the Department of Communication Arts, Faculty of Management Sciences,
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

Email: keaosanit@hotmail.com

ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ รวม 9 ฉบับ ระหว่าง มกราคม-ธันวาคม 2558 รวม 917 ชิ้นข่าว นำเสนอเปรียบเทียบในเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีลักษณะละเมิดจริยธรรมด้านการบริหารจัดการที่เหมือนกันของตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ การเรียกรับเงินจากแหล่งข่าว การออกหนังสือพิมพ์รายสะดวกเพื่อหวังค่าโฆษณาจากแหล่งข่าว และการคัดลอกภาพและข่าวโดยไม่อ้างอิงแหล่งที่มา ด้านการนำเสนอเนื้อหา พบว่า ข่าวที่มีลักษณะเข้าข่ายละเมิดจริยธรรมมากที่สุด คือ ประเด็นการไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ ได้แก่ นำเสนอภาพที่น่าหวาดเสียว และการแอบแฝงการโฆษณาในเนื้อหาข่าวมีจำนวน 73 ชิ้นข่าว จาก 917 ชิ้นข่าว หรือร้อยละ 8 และประเด็นไม่ให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีการนำเสนอข่าวทางเดียว หรือไม่ได้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในข่าวได้แสดงความคิดเห็นจำนวน 62 ชิ้นข่าว จาก 917 ชิ้นข่าว หรือร้อยละ 7 สอดคล้องกับเมื่อพิจารณาเนื้อหาโดยรวมของชิ้นข่าวทั้งหมด 917 ชิ้นข่าว ซึ่งมีชิ้นข่าวที่มีเนื้อหาเข้าข่ายละเมิดจริยธรรมหนังสือพิมพ์เพียง 151 ข่าว หรือร้อยละ 17 เท่านั้น สำหรับแนวทางพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นคือ การเข้าร่วมสมาชิกร่วมวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งชาติ (สนภช.) โดยเรียกร้องให้รัฐบาลกำหนดระเบียบช่วยเหลือด้านรายได้แก่นักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งชาติควรมีกฎหมายควบคุมสื่อท้องถิ่น นักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ควรได้รับการศึกษาด้านสื่อมาโดยตรง ผู้บริโภคสื่อต้องเป็นคนกระตุนผลักดัน และเป็นคนคัดกรอง ให้นำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ดียิ่ง และองค์กรที่ดูแลเรื่องสื่อ ควรสร้างจิตสำนึก เปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวดูตัวอย่างงานข่าวที่มีคุณภาพ รวมทั้งทัศนศึกษาดูงานจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง นอกจากนี้

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะแก่องค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่จะทำเฟซบุ๊ก การทำสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (E-book), โทรทัศน์ทาง YouTube หรือ Google+ การสร้างเครือข่าย การเปลี่ยนแปลงและต่อยอดราคาสินค้า และพัฒนาผู้สื่อข่าวให้เป็นบุคคลที่มีทักษะรอบด้าน

คำสำคัญ: หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น / จริยธรรม / ยุคดิจิทัล / การบริหารจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น / การนำเสนอเนื้อหาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

Abstract

This research aims to (1) survey ethics in management and content presentation in southern local newspapers according to regulations on the ethics of professional journalism B.E. 2541 (2) propose approaches for ethics development in local newspaper journalists. The researcher selects mixed method. For the qualitative methodology is interviewing 1 administrator and 1 journalist of each newspaper, a total of 17 informants and content analysis of news presentation on first page of 3 southern local newspapers of 3 provinces, a total of 9 newspapers during January-December 2015 consisting 917 news presented in quantitative comparison.

From interview, problems in ethics in management and news presentation of southern local newspaper of 9 informants are corresponding which are asking money from journalists, publishing newspaper for advertising budget from sources and copying photos and news without references. For content analysis, the finding is 73 news from 917 news or 8% may violate ethics in public benefit issue because it presents horrible photos and inserts advertisement, and 62 news from 917 news or 7% presents unfairly for both parties. It presents in one way communication; there is no stakeholders' opinion presenting; however, it is little amount compared with overall news which may violate ethics 151 news or 17% from 917 news. The approaches for development of local newspaper' ethics are

participating in the Council of Thailand Regional Press for asking the government to set the regulations for helping journalists about income, the National Press Council of Thailand should have law controlling local media, the newspaper professionals should study in mass media, the receivers have to screen news and push the journalists to conduct themselves better and related press organizations should take care of media, cultivate awareness and give opportunity to local journalists to learn good examples of qualified news and to have field trip in national newspapers organizations. Furthermore, the informants give approaches to develop local newspaper which most of them will create facebook, electronic book (E-book), TV on YouTube, Google+, network building, brand reinforcement and journalist developing to be multi-skilled person.

Keywords: Local Newspaper / Ethics / Digital Age / Management in Local Newspaper / News Content Presentation in Local Newspaper

บทนำ

การสื่อสารเรื่องราวของชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ เกิดการรับรู้และเกิดความเข้าใจ และสื่อสารต่อเนื่องไปยังสาธารณชนในวงกว้าง ได้รับรู้ สังคมท้องถิ่นจำเป็นต้องมี “เครื่องมือสื่อสารกลาง” ที่สามารถสะท้อนเรื่องราว ข้อเท็จจริงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการรับรู้ข่าวสารของคนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนเป็นเครื่องมือผลักดันให้เกิดการพัฒนาขึ้นในสังคม และหนึ่งในเครื่องมือสื่อสารหรือสื่อกลางที่วันนี้ ได้แก่ “หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น”

จากการศึกษาวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน พบว่า ความนิยมการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ลดน้อยลง เนื่องจากสื่อใหม่หรือสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทแทนพฤติกรรมของคนในยุคดิจิทัล ที่นิยมการอ่านจากหน้าจอเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต ไอแพด สมาร์ทโฟน ซึ่งมีจุดเด่นตรงความทันสมัย รวดเร็ว สามารถร่วมโต้ตอบ เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาและราคาถูก ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์จำเป็นต้องใช้พื้นที่ ใช้เวลาในการผลิต ไม่มีลูกเล่น หรือรูปแบบในการนำเสนอแบบใหม่ ๆ และผ่านขั้นตอนการขนส่งที่อาจจะเจออุปสรรค และเกิดปัญหาได้มากกว่าสื่อออนไลน์ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้หนังสือพิมพ์ระดับชาติและระดับท้องถิ่นได้รับผลกระทบ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ระดับท้องถิ่น อาจจะต้องประสบปัญหาที่หนักหนาสาหัสมากกว่าหนังสือพิมพ์ระดับชาติ เพราะประสบปัญหาทั้งต้นทุนการผลิตที่ไม่สมดุลกับยอดขาย การแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ระดับชาติ การขาดบุคลากรที่มีทักษะและความชำนาญ และการได้รับผลกระทบจากการปรับตัวของสื่อที่ปัจจุบันได้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในการเผยแพร่ข่าวสารมากขึ้น

จากความเจริญก้าวหน้าของสื่อออนไลน์ในยุคดิจิทัลจึงส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่จะต้องปรับตัวให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของการทำข่าวท้องถิ่นสู่ประชาชน ต้องทำธุรกิจเสริมเพิ่มเติมนอกเหนือจากการผลิตหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อหล่อเลี้ยงองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีกด้วย เช่น การใช้สื่อสารการตลาดและการใช้สื่อกิจกรรมเข้ามาช่วย หรือการทำธุรกิจสื่อแบบครบวงจร ฯลฯ รวมถึง องค์กรหนังสือพิมพ์จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตข่าว ตั้งแต่การแสวงหาข่าว การผลิต และเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์เดิม และสื่อออนไลน์

นอกจากนี้ รูปแบบการทำงานสื่อที่เปลี่ยนไปจากผลกระทบของยุคดิจิทัล อาจส่งผลกระทบต่อจริยธรรมของการแสวงหาข่าวและการผลิตข่าวทั้งระบบ หากองค์กรหนังสือพิมพ์ไร้การตรวจสอบ มุ่งประโยชน์แต่เพียงความเร็วของการแสวงหาข่าวซึ่งถือเป็นจุดเด่นของสื่อออนไลน์ ก็อาจจะส่งผลให้การดำเนินการผลิตหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งแทนที่จะสร้างประโยชน์ให้ชุมชนท้องถิ่น กลับเป็นการสร้างความเลวร้ายแก่สังคมได้เช่นกัน เพราะอาจจะนำเสนอข่าวที่เน้นความเร็ว แต่เนื้อหาข่าวผิดพลาด ก่อให้เกิดความแตกแยกหรือมอมเมาผู้อ่านข่าวในประเด็นที่ไม่เหมาะสมได้ เช่นเดียวกัน หากองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นดำเนินกิจการโดยหันไปสนใจธุรกิจดิจิทัลลักษณะอื่น ๆ เข้ามาเสริมการทำหน้าที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และให้ความสำคัญมากกว่าการดำเนินการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของชุมชนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็อาจจะกลายเป็นเครื่องมือการสร้างผลประโยชน์ของกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ดังที่ มาลี บุญศิริพันธ์ (2550) แสดงทัศนะไว้ว่า ขณะที่เทคโนโลยีมีประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของธุรกิจสื่อสารมวลชนและงานวารสารศาสตร์ สิ่งนี้ที่นักวารสารศาสตร์สมควรตระหนักตลอดเวลาที่

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร คือ ผลกระทบข้างเคียงด้านคุณภาพ ความน่าเชื่อถือของข่าวสารข้อมูลที่จะนำเสนอสู่มวลชน แม้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศจะมีคุณลักษณะการสื่อสารมากมายหลายประการ และมีจุดบดพร่องที่เกิดจากความรวดเร็วในการนำเสนอข้อมูลหลายประการก็ตาม แต่ข้อบดพร่องเหล่านั้นจะกลายเป็นจุดต่างของความน่าเชื่อถือไปในทันที

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรต้องมีองค์ประกอบอย่างสมภาพการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเข้ามาควบคุมดูแลการกระทำผิดจริยธรรม เนื่องจากความทรุดถอยทางเศรษฐกิจ ทำให้การยอมรับสื่อสิ่งพิมพ์ยังคงจำกัดอยู่ในแวดวงแคบ ๆ เช่น จ.เชียงราย ผู้ประกอบวิชาชีพหลายคนต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อที่จะดำรงอยู่รอดของธุรกิจภายใต้สภาวะเศรษฐกิจที่บีบรัด จึงทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์บางแห่งเข้าไปสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองและหัวหน้าหน่วยงานราชการบางหน่วยงาน และนักการเมืองหรือข้าราชการที่มีเจตนาแอบแฝงใช้สื่อหนังสือพิมพ์เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อสร้างเครดิตให้กับตนเองและพวกพ้อง รวมถึงกล่าวหาและทำลายนักการเมืองฝ่ายตรงข้าม โดยการสร้างความสนิทสนมกับเจ้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับ แล้วให้อามิสสินจ้าง หรือแม้แต่การเป็นนายทุนหนุนหลังในการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นฉบับใดฉบับหนึ่งเสียเอง ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่แค่จ.เชียงราย แต่ยังเกิดขึ้นในจังหวัดอื่น ๆ ที่การเมืองมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเช่นกัน ซึ่งทำลายความน่าเชื่อถือต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นโดยภาพรวม (สุภาพร นิลดำ, 2555)

จากสถานการณ์ดังกล่าว การสำรวจประเด็นทางจริยธรรมในการบริหารจัดการและนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในยุคดิจิทัลจึงมีความจำเป็น เนื่องจากปัจจุบันในทุกแวดวง สถาบันทางสังคม และหน่วยงาน

ต่าง ๆ ในสังคม แม้แต่พฤติกรรมของแต่ละบุคคลในสังคมต่างหันไปให้ความสนใจสื่อออนไลน์มากกว่าสื่อมวลชนอื่น ๆ การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนท้องถิ่น โดยเฉพาะสื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จะต้องประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ในยุคดิจิทัลอย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานจรรยาบรรณของสื่อมวลชนท้องถิ่น เพื่อจะทำหน้าที่ของสื่อกลางเผยแพร่ข่าวสารของท้องถิ่นให้คนในท้องถิ่นเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดประโยชน์ต่อสังคมท้องถิ่น และมีส่วนยกระดับความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นต่อไป

สำหรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคใต้ สถานการณ์ทั่วไปพบว่า จำนวนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ตลอดจนจำนวนครั้งและความต่อเนื่องในการเผยแพร่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหนึ่งคือ เศรษฐกิจของสังคมท้องถิ่นในเวลานั้น ๆ โดยในปัจจุบันหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ยังคงเหลืออยู่ในภาคใต้ มีจำนวนน้อยลง และหนังสือพิมพ์ที่สามารถยืนหยัดหรือเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพ มีการเผยแพร่ต่อเนื่อง ส่วนใหญ่พบในจังหวัดที่เป็นจังหวัดเศรษฐกิจ มีการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับสูง ได้แก่ จ.สงขลา จ.ภูเก็ต และ จ.ตรัง สอดคล้องกับงานวิจัยของบรรยงค์ สุวรรณผ่อง และคณะ (2552) ที่พบว่า จำนวนหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของ จ.สงขลา ภูเก็ต และตรัง จังหวัดที่ไม่พบหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเลย คือ สตูล ปัตตานี และนราธิวาส ที่ตั้งจังหวัดและสภาพธุรกิจของจังหวัดทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่างกัน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เติบโตจะอยู่ในจังหวัดที่ค่อนข้างมีเศรษฐกิจเติบโต รายได้หลักของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ที่โฆษณา

ปัญหาธุรกิจดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อประเด็นจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น กล่าวคือ องค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นย่อมทำทุกวิถีทางเพื่อหาหนทางเอาตัวรอดจากปัญหาธุรกิจที่เกิดขึ้นในขณะนี้ ซึ่งอาจหมายถึง

การเลือกบริหารจัดการและนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่ต้องการผลประโยชน์
ด้านรายได้จนถึงจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่พึงมี

การสำรวจการบริหารจัดการและนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์
ท้องถิ่นภาคใต้ ภายใต้กรอบจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะเป็น
ประโยชน์ในการสะท้อนสถานการณ์ปัจจุบันของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการและการนำเสนอเนื้อหาข่าว
ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะทางสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจจริยธรรมในการบริหารจัดการและการนำเสนอเนื้อหา
ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ตามกรอบข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่ง
วิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541

2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพหนังสือพิมพ์
ท้องถิ่น

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยใช้แนวคิดดังต่อไปนี้เป็นกรอบในการดำเนินการวิจัย

แนวคิดหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

พิศิษฐ์ ขวาลาธวัช (2542) นิยามความหมายของ 'หนังสือพิมพ์
ท้องถิ่น' (Community Newspaper) ว่าหมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เกิดขึ้น
ตามความต้องการและสนองตอบผลประโยชน์ของท้องถิ่นนั้น ๆ โดยตรง
ไม่ใช่เกิดตามเจตจำนงของใครคนใดคนหนึ่ง เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
ควรจะชี้ให้เห็นและเข้าใจถึงเหตุการณ์ ปรัชญาการณ ัปัญหา ความรู้สึก

นึกคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นนั้นโดยแท้ หากมีเรื่องอื่นอยู่บ้างก็เป็นเพียงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้กับสังคม ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์อาจจะเป็นรายวันหรือไม่ใช่รายวันก็ได้ อาจจะเป็นระดับ ชุมชน ระดับจังหวัด หรือระดับภูมิภาคก็ได้ มีเนื้อหาสาระที่เน้นหนักข่าวสาร เหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ มีจำนวนจำหน่ายไม่ สูงนัก หนังสือพิมพ์ระดับท้องถิ่นนี้มีชื่อเรียกว่าต่าง ๆ กัน เช่น หนังสือพิมพ์ ส่วนภูมิภาค หนังสือพิมพ์ระดับจังหวัด หนังสือพิมพ์ชุมชนในต่างประเทศ

สำหรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในประเทศไทย เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2470 ที่ จ.เชียงใหม่ ชื่อหนังสือพิมพ์ศรีเชียงใหม่ ออกเป็นราย 10 วันออกได้ปีเดียวก็เลิกไป ในระยะแรก (พ.ศ. 2475-2520) หนังสือพิมพ์ ท้องถิ่นขยายตัวไม่มากเพราะพลเมืองอาศัยรวมกันอยู่ไม่หนาแน่น ธุรกิจ แต่ละจังหวัดยังเติบโตไม่เต็มที่ โรงพิมพ์ยังไม่เกิด ยกเว้นในจังหวัดใหญ่ รวมถึงระบอบการเมืองไม่เอื้อให้เกิดสภาพการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี (พิศิษฐ์ ขวลาธวัช, 2542, น. 1-5 อ้างใน อริน เจียจันทร์พงษ์, 2558)

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักจะดำเนินการแบบไม่ต่อเนื่อง มีทั้งเกิด ใหม่ ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง และเลิกกิจการ เนื่องจากประสบปัญหาความ อยู่รอดทางธุรกิจและปัจจุบันมีสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทสำคัญแทนที่ สื่อหนังสือพิมพ์

แนวคิดการสื่อสารชุมชน

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ยังคงอุดมการณ์การเป็นสื่อท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรดำเนินกิจการโดยใช้แนวคิดการสื่อสารชุมชน ดังที่ Kivikuru (1994: 408b อ้างใน Manyozo, 2010) ให้ความหมายของ การสื่อสารชุมชน ว่าหมายถึง การมีส่วนร่วมและรูปแบบการสื่อสารแบบ

รากหญ้าที่มีลักษณะกระตุ้นและการกระทำ โดยมีจุดมุ่งหมายสุดท้ายคือ การปรับปรุงคุณภาพชีวิตเพื่อการอยู่อาศัยของคนในชุมชน

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ (2549) ได้รวบรวมคุณลักษณะสำคัญของ การสื่อสารชุมชนว่า เป็นการสื่อสารแบบสองทาง ทิศทางการไหลของข่าวสารหลากหลาย ทุกทิศทุกทาง เป้าหมายของการสื่อสารชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นและดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ หน้าที่ของการสื่อสารชุมชน ประกอบด้วยหน้าที่ในการแสดงออก หน้าที่ทางสังคม หน้าที่ในการให้ข้อมูลข่าวสาร และหน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติการ สื่อของชุมชนเน้นการปรับปรุงสื่อให้เหมาะสม สื่อชุมชนต้องเป็นสื่อที่ชุมชนสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ชุมชนต้องเขามามีส่วนร่วม เป็นสื่อที่แสดงออกของชุมชน และสามารถปรับเปลี่ยนลักษณะของการเป็นเครื่องมือถ่ายทอดข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

การสื่อสารในยุคดิจิทัล

ในยุคดิจิทัลที่มีการหลอมรวมสื่อ ส่งผลให้การดำเนินการผลิตหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และการบริหารจัดการองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นปรับเปลี่ยนรูปแบบไปด้วย โดย จักรกฤษ เพิ่มพูล (บรรณาธิการ) (2556) สรุปที่มาของการหลอมรวมสื่อไว้ว่า จากการขยายตัวของโอกาสในการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2536 ทำให้สื่อกระแสหลักในประเทศไทย โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ต้องเริ่มปรับตัวเข้าสู่ความเป็นสื่อดิจิทัลมากขึ้น จากที่มีการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเพื่อรองรับผู้อ่านในต่างประเทศ และกลุ่มผู้อ่านใหม่ โดยไม่ได้เน้นรายได้ทางธุรกิจ ก็เริ่มหันมาปรับปรุงเนื้อหา และเปลี่ยนโครงสร้างของเว็บไซต์ให้รองรับรูปแบบธุรกิจใหม่เพื่อสร้าง

รายได้อย่างจริงจังกันมากขึ้น ขณะเดียวกัน หนังสือพิมพ์บางแห่งก็เริ่มปรับตัวเข้าสู่กิจการโทรทัศน์ หลังจากที่บางแห่งได้ปรับตัวเข้าสู่สื่อโทรทัศน์มาก่อนหน้านี้แล้ว ทำให้เจ้าของธุรกิจสื่อหลายแห่งเริ่มคิดถึงการใช้ทรัพยากรเข้าร่วมกัน เพื่อนำเสนอออกไปในหลากหลายช่องทาง ดังนั้น จึงเป็นที่มาของแนวคิดเรื่อง “วารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์” หรือที่มีผู้พยายามแปลเป็นภาษาไทยว่า “หลักและแนวคิดวารสารศาสตร์สื่อหลอมรวม”

การบริหารงานขององค์การหนังสือพิมพ์

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2554) แสดงทัศนะว่า อาจพบเห็นโครงสร้างองค์การได้จากแผนภูมิที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติขององค์การ แต่พฤติกรรมที่ทำให้โครงสร้างขององค์การมีรูปร่างหน้าตาอย่างที่ปรากฏนั้น เนื่องมาจากกรยึดในหลักการที่กำหนดโครงสร้างแตกต่างกัน โดยที่องค์การหนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วยส่วนผสมของหลักการแต่ละหลักการไม่เท่ากัน พื้นฐานโครงสร้างขององค์การจะแตกต่างกันใน 4 ลักษณะดังนี้

1. หลักการบริหารจัดการ เป็นหลักการที่สำคัญที่สุดซึ่งองค์การใช้กำกับโครงสร้างในการทำหน้าที่ขององค์การ ทั้งนี้เพราะหลักบริหารจัดการเป็นการโน้มน้าวใจเพื่อให้คนในองค์การทำงานตามนโยบายที่วางไว้ หลักบริหารจัดการเพื่อความพอใจร่วมกันแตกต่างจากหลักการเมืองที่มุ่งการแสวงหาอำนาจและการใช้อำนาจ โดยปกติองค์การย่อมเลือกใช้แนวทางการบริหารจัดการกับโครงสร้างขององค์การก่อนหลักการอื่น เนื่องจากเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับเหนียวแน่นกว่าหลักการอื่น ๆ

2. หลักการสื่อสาร องค์การสื่อสารมวลชนย่อมต้องตระหนักต่อการเลือกใช้หลักการสื่อสารในองค์การเพราะเป็นภารกิจที่มีทักษะอยู่แล้ว แต่กระนั้นก็ได้มีได้มากไปกว่าการยอมรับหลักการบริหารจัดการ การที่นักข่าว

ต้องทำงานในพื้นที่หรือภายนอกองค์กรจึงมีส่วนทำให้การติดต่อสื่อสารกับภายในองค์กรเป็นสิ่งจำเป็น แต่การอยู่ภายนอกองค์กรทำให้ปลอดภัยต่อการจัดการบริหารจัดการซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญต่อเมื่อประจำอยู่ในองค์กร

3. หลักการเมือง เป็นหลักที่ยึดติดในอำนาจและการจัดสรรผลประโยชน์ไปยังส่วนต่างๆ ตามสัดส่วนการถือครองอำนาจในองค์กร อำนาจไม่ได้มาจากแหล่งอำนาจภายในเท่านั้น แต่ยังมาจากแหล่งอำนาจภายนอกอีกด้วยไม่ว่าจากภาคการเมืองหรือภาคธุรกิจ การใช้อำนาจอาจให้ความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการทำงานในองค์กรโดยเฉพาะองค์กรสื่อสารมวลชนที่เทิดทูนเสรีภาพ แต่ก็ยังพบว่ายังคงมีการใช้อำนาจหรือการเล่นการเมืองกระจายไปในทุกส่วนขององค์กรสื่อในการใช้อำนาจเพื่อการตัดสินใจชั้นหลักการเมืองถูกนำมาใช้เป็นอันดับที่สามแม้จะไม่มากแต่ก็ทำให้คนทำงานสื่อต้องระมัดระวังตัวเองด้วย

4. หลักการตลาด หลักการตลาดเป็นการมุ่งเอาใจใส่ผู้รับสารซึ่งเป็นผู้บริโภคซึ่งควรเป็นหลักที่ถูกนำมาใช้ในการกำกับโครงสร้างองค์กร เพราะเป้าหมายขององค์กรอยู่ที่การขายข่าวและข่าวสารให้กับผู้บริโภค แต่อันที่จริงกลับเป็นหลักการที่นำมาใช้น้อยมาก เนื่องจากในภาพรวมหลักการตลาดเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้ามิใช่ต่อตัวพนักงานซึ่งทำให้เห็นความสำคัญทางการโฆษณาในลำดับถัด ๆ มา นอกจากนี้ตลาดของสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่เป็นตลาดผูกขาดเนื่องจากทรัพยากรการสื่อสารยังอยู่ในมือของรัฐบาลหรือผู้ประกอบการรายใหญ่ การลงโฆษณาและการตระหนักต่อผู้บริโภคจะอยู่ในความสนใจของงานสำนักงานมากกว่าคนทำงานด้านวารสารศาสตร์ซึ่งเป็นพนักงานส่วนใหญ่

จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพของหนังสือพิมพ์

ในฐานะของผู้บริหารองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ควรยึดถือจริยธรรม ซึ่งอยู่ในหมวด 3 ของข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พ.ศ. 2541 ดังนี้

ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติ การใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องไม่ทอดอ้างหรืออาศัย ตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ไม่ชอบธรรม

ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดอัน จะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชน ได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้อง รอบด้าน

จริยธรรมของหนังสือพิมพ์

นักข่าว นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องยึดถือจริยธรรมของ หนังสือพิมพ์เป็นหลัก เพื่อดำเนินการรายงานข่าว นำเสนอเนื้อหาที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง ตามเจตนารมณ์การผลิต หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเพื่อเป็นสื่อของชุมชน (สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ, 2554)

1. หนังสือพิมพ์ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำและความ ครอบคลุม
2. หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่ แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ

3. หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายาม ในการให้ความเป็นธรรม แก่ทุกฝ่าย

4. หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อน หรือเกินจากความจริง หนังสือพิมพ์ ต้องละเว้นการเสนอข่าวเพราะความ ลำเอียง หรือมีอคติจนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความจริง

5. หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว

6. เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูล อื่น ๆ ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น

7. การเสนอข่าวที่มีการพาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคล หรือองค์กรใด ๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูก กล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย

ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องลงพิมพ์แก้ไขข้อ ผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า

8. หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึ่งระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์ หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอัน ควรปกปิดเพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็น ประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน

9. หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้ เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้ หนังสือพิมพ์ต้องปกปิด นามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นไว้เป็นความลับ

10. ในการเสนอข่าวหรือภาพใด ๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วง ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส ในการเสนอข่าวตามวรรคแรกต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง

11. การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าวและต้องสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว

12. หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียวโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณชนอย่างถี่ยวน

13. ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ

14. ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) คณะผู้บริหารและนักข่าวหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในรูปแบบสิ่งพิมพ์ในเชิงปริมาณความถี่และร้อยละ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรคือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในภาคใต้ โดยผู้วิจัยกำหนดตัวอย่าง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ ในเขตจังหวัดในภาคใต้ที่มีการศึกษาจากงานวิจัยของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (บรรยงค์ สุวรรณผ่อง, 2552) ซึ่งพบว่า มีจำนวนผู้รับสารและมีการดำเนินการธุรกิจหนังสือพิมพ์

ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นใน จ.สงขลา จ.ภูเก็ต และ จ.ตรัง โดยในแต่ละจังหวัด ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยการคำนึงถึง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เน้นนำเสนอข่าวสารในท้องถิ่นภาคใต้ภาคภาษาไทย มีการผลิตและเผยแพร่ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนได้รับความนิยมนอกจากผู้อ่านในระดับสูง จังหวัดละ 3 ฉบับ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่

จ.สงขลา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาคใต้โฟกัส หนังสือพิมพ์สมิหลาไทมส์ และหนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง

จ.ภูเก็ต ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจธุรกิจ หนังสือพิมพ์เสียงใต้ และหนังสือพิมพ์ภูเก็ตโพสต์

จ.ตรัง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ตรังไทมส์ หนังสือพิมพ์ตรังนิวส์ และหนังสือพิมพ์มติตรัง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร 1 คน และผู้สื่อข่าว 1 คน รวมองค์กรละ 2 คน โดยการวิจัยครั้งนี้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 17 คน เนื่องจากองค์กรบางองค์กรให้สัมภาษณ์ 3 คน และบางองค์กรผู้บริหารและผู้สื่อข่าวเป็นคนเดียวกัน

สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา จะวิเคราะห์หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 9 ฉบับ ตั้งแต่ มกราคม-ธันวาคม 2558 ตามจำนวนที่หนังสือพิมพ์ฉบับสิ่งพิมพ์ยังคงเหลืออยู่ ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกันไปในแต่ละฉบับ

เครื่องมือการวิจัยและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะจัดทำแบบคำถามสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักและแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลบันทึกลักษณะเนื้อหาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น นำไปให้นักวิชาการด้านสื่อมวลชน ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาองค์กรสื่อ รวม 3 คน พิจารณาก่อนนำไปใช้จริง ทั้งนี้แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลบันทึกลักษณะเนื้อหาหนังสือพิมพ์

ท้องถิ่นสามารถจัดหมวดหมู่จริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 ได้ 4 หมวดหมู่ด้วยกันได้แก่ การนำเสนอข้อเท็จจริง การเป็นประโยชน์สาธารณะ การให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และบอกที่มาของข้อความที่คัดเลือก

การรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์แต่ละครั้งจะใช้วิธีการบันทึกเสียง และนำมาถอดความเพื่อเก็บรายละเอียดข้อมูลจากประเด็นการสัมภาษณ์ให้ได้มากที่สุดและไม่ผิดเพี้ยน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป และการวิเคราะห์เนื้อหาจะบันทึกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในรูปแบบฟอร์มที่จัดทำเป็นตารางเพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและสะดวกต่อการนำไปวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของเนื้อหา แง่มุมที่มีความเหมือนกัน และแง่มุมที่มีความต่างกัน โดยจะวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นจะประมวลนำข้อมูลทั้งหมดนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย

สำหรับการวิเคราะห์เอกสารหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในแต่ละฉบับของแต่ละองค์กรสื่อ จากนั้นนำมาเปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์ เพื่อสรุปข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย

จากข้อมูลการวิจัยทั้งสองส่วน จะได้นำผลการวิจัยมาสรุปผลร่วมกัน เพื่อดูความสอดคล้อง ความเป็นเหตุเป็นผลกัน และสรุปผลภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ตัวอย่างและการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวหนังสือพิมพ์ ผลการวิจัยที่ต่อบัวตฤประสงค์ข้อที่ 1 การสำรวจจริยธรรมในการบริหารจัดการและการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ จำแนกผลการวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

จริยธรรมในการบริหารจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ 9 ฉบับ ฉบับละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 17 คน เนื่องจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีผู้ให้ข้อมูล 3 คน และบางฉบับ ผู้บริหารและผู้สื่อข่าวเป็นคนเดียวกัน พบว่า ประเด็นจริยธรรมในการบริหารจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ใน จ.สงขลา พบการละเมิดจริยธรรม ได้แก่ การหาโฆษณาโดยใช้หนังสือพิมพ์หัวใหญ่หรือที่ตนเป็นสตริงเกอร์และแฝงผลประโยชน์ การออกหนังสือพิมพ์รายสะดวก เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ และการเมือง การรับเงินเพื่อทำข่าว การรวมตัวกันเพื่อขอสปอนเซอร์ การมีความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวทำให้ไม่สามารถทำข่าวในเชิงลบได้ ดังที่ผู้บริหารหนังสือพิมพ์ภาคใต้โพล์กล่าวว่า

“การทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่บนเส้นด้าย อยู่ระหว่างการทำข่าวกับเชิงธุรกิจ”

ในขณะที่หนังสือพิมพ์ในจังหวัดภูเก็ต กลับเห็นว่า จังหวัดของตนสื่อมวลชนมีศมาคมและชมรมที่ดูแลกันเอง และนักข่าวใน จ.ภูเก็ตมีจำนวนจำกัด จึงพึ่งพาอาศัยกันได้ นอกจากนี้ การทำงานจะเน้นความชัดเจน เช่น ผู้บริหารหนังสือพิมพ์เสียงใต้ จะตกลงเรื่องค่าน้ำมันให้ผู้สื่อข่าวไปทำข่าวกับ

แหล่งข่าวเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการรับเงินของผู้สื่อข่าวจากแหล่งข่าว ในประเด็นนี้ ผู้สื่อข่าวกล่าวว่า

“แม้จะเป็นนักข่าวได้แห่ง แต่ทำด้วยจิตวิญญาณความเป็นนักข่าว แต่บางคน อยากรู้อยากเห็น อยากรู้ได้ ซึ่งจริยธรรม ควรรู้อะไรเปิดเผยได้ เปิดเผยไม่ได้ จรรยาบรรณต้องยึดถือที่สุด”

อย่างไรก็ตาม อาจมีปัญหายจริยธรรมที่พบบ้าง ได้แก่ การนำเสนอข่าวโดยใช้คำที่ทำให้อ่านหรือตกใจ หรือผิดเพี้ยนจากเรื่องหนึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่ง รวมทั้งการคัดลอกข่าวและภาพไปใช้โดยไม่อ้างอิงที่มา และการอ้างความเป็นผู้สื่อข่าวเพื่อเรียกร้อย/เรียกรับเงิน

ในส่วนของ จ.ตรัง พบว่า ผู้สื่อข่าว ปัญหายจริยธรรมที่พบเห็นได้แก่ การออกหนังสือพิมพ์รายสะดวก การเรียกเงินจากแหล่งข่าว เรียกค่าตอบแทน การนำเสนอโจมตีสื่อด้วยกันเอง มีการนำภาพข่าวจากบุคคลอื่นมาตีพิมพ์โดยไม่มีการอ้างอิงที่มา นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 คน แสดงความคิดเห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ในจ.ตรังมีจริยธรรมค่อนข้างสูงและมีการพัฒนาตัวเองมากขึ้น และหนังสือพิมพ์ยังมีการผูกมิตรกับแหล่งข่าว สร้างสังคม ไม่เป็นฝักเป็นฝ่าย โดยผู้บริหารหนังสือพิมพ์ตรังนิวส์ให้มุมมองว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะมีการพัฒนาหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้บริหาร

“ผู้บริหารต้องเป็นตัวคัด ตัวบีบ ให้หนังสือพิมพ์หันไปทางที่ดีขึ้น”

สรุปได้ว่า ปัญหายจริยธรรมด้านการบริหารจัดการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เหมือนกันของตัวอย่างทั้ง 9 ฉบับ คือ การเรียกรับเงินจากแหล่งข่าว การออกหนังสือพิมพ์รายสะดวกเพื่อหวังค่าโฆษณาจากแหล่งข่าว และการคัดลอกภาพและข่าว โดยไม่อ้างอิงแหล่งที่มา สำหรับ จ.สงขลา มีความแตกต่างตรงที่มีการนำชื่อหนังสือพิมพ์หัวใหญ่มาอ้างเพื่อค่าโฆษณา

ความสัมพันธ์กับแหล่งข่าวมากเกินไปจนมีผลต่อการทำหน้าที่ การรวมตัวของสื่อเพื่อขอสปอนเซอร์ และการแบ่งเป็นพรรคเป็นพวก ในขณะที่ย.ภ.เกิดมีชมรมและสมาคมนักข่าว ทำให้พึ่งพาอาศัยกัน ตรวจสอบดูแลกันเอง และมีปัญหาในประเด็นการนำเสนอข่าวที่เกินจริง สำหรับที่ จ.ตรัง พบว่ามีการนำเสนอโจมตีกันบ้างระหว่างสื่อด้วยกัน

จริยธรรมในการเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

จากการดำเนินการวิจัยวิเคราะห์เนื้อหาข่าวจากหนังสือพิมพ์ตัวอย่าง 9 ฉบับ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของ จ.สงขลา จ.ภูเก็ต และ จ.ตรัง จังหวัดละ 3 ฉบับ ตั้งแต่เดือน มกราคม – ธันวาคม 2558

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว พบว่า **ประเด็นที่หนังสือพิมพ์มีลักษณะเข้าข่ายละเมิดจริยธรรมมากที่สุด** คือ การดำเนินถึงประโยชน์สาธารณะ ละเว้นการนำเสนอข่าวเพราะลำเอียง ไม่เสนอภาพที่อุจาด ลามก น่าหวาดเสียว ประกาศโฆษณาให้ชัดเจน ไม่แอบแฝงในข่าว โดยมีการนำเสนอในประเด็นที่เข้าข่ายผิดจริยธรรมดังกล่าว กล่าวคือ การนำเสนอภาพที่น่าหวาดเสียว การแอบแฝงการโฆษณาในเนื้อหาข่าว ทั้งหมดปรากฏ 73 ชิ้นข่าว จาก 917 ชิ้นข่าว หรือร้อยละ 8 ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการแอบแฝงการโฆษณาในเนื้อหาข่าว เช่น การมุ่งหวังขายสินค้าหรือบริการแฝงอยู่ในเนื้อหาข่าว การสนับสนุนหน่วยงานภาครัฐ หรือพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง เป็นต้น

นอกจากนี้จากผลการวิจัยด้านการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น พบว่า **ประเด็นที่มีลักษณะเข้าข่ายละเมิดจริยธรรมรองลงมา** คือ **ประเด็นการให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริง การปกปิดชื่อฐานะคนให้ข่าวเป็น

ความลำบากให้คำมั่นไว้ การอ้างแหล่งข่าว ไม่ละเมิดศักดิ์ศรีของบุคคล ที่ตกเป็นข่าว (เด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส) และผู้ถูกพาดพิง จากการวิเคราะห์ เนื้อหาพบว่า มีการนำเสนอข่าวทางเดียว หรือไม่ได้ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน ข่าวได้แสดงความคิดเห็นจำนวน 62 ชิ้นข่าว จาก 917 ชิ้นข่าว หรือร้อยละ 7 ซึ่งถือว่าละเมิดจริยธรรมในปริมาณที่น้อยสอดคล้องกับเมื่อพิจารณา เนื้อหารวมชิ้นข่าวทั้งหมด 917 ชิ้นข่าว มีชิ้นข่าวที่มีเนื้อหาละเมิดจริยธรรม หนังสือพิมพ์เพียง 151 ข่าว หรือร้อยละ 16 เท่านั้น

จากผลการวิจัยการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นจริยธรรมการนำเสนอ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและผู้สื่อข่าว ได้ผลที่สอดคล้องกันในแง่การเรียกรับเงินจากแหล่งข่าว เพื่อเป็นค่าโฆษณา จึงปรากฏเนื้อหาข่าวในลักษณะเข้าข่ายโฆษณาแฝง และความใกล้ชิดกับ แหล่งข่าว ส่งผลให้มีการทำหน้าที่เลือกทำข่าวโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของ พวกพ้องเป็นหลัก

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 การเสนอแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ดังนี้

แนวทางการพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ผู้บริหารและผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ฉบับได้นำเสนอ แนวทางพัฒนาจริยธรรมในวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เข้าร่วมสภาวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งชาติ (สนภช.) โดยเรียกร้องให้รัฐอุดหนุนตั้งระเบียบช่วยเหลือนักวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ซึ่งจะเป็นข้อกฎหมายของคนทำหน้าที่สื่อที่ไม่ต้องกังวลเรื่องรายได้ จะทำให้ ลดการละเมิดจริยธรรม (หนังสือพิมพ์ภาคใต้โฟกัส)

2. สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ควรมีกฎหมายควบคุมสื่อท้องถิ่น ให้เข้าใจกติกา มีมาตรฐานการจัดการที่มีคุณภาพ (หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง)

3. ปัญหาในปัจจุบันของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ คือ บุคลากรไม่ได้ผ่านการศึกษาด้านสื่อมาโดยตรง จึงมีปัญหาเรื่องทักษะทางวิชาชีพและจริยธรรม (หนังสือพิมพ์ตรังนิวส์)

4. ผู้บริโภคสื่อต้องเป็นคนกระตือรือร้น และเป็นคนคัดกรองให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ไปทางที่ดีขึ้น (หนังสือพิมพ์ตรังนิวส์)

5. องค์กรที่ดูแลเรื่องสื่อ ควรสร้างจิตสำนึก และเปิดโอกาสให้ได้ศึกษา ทัศนศึกษาดูงานจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง หรือหนังสือพิมพ์ที่เคยได้รับรางวัล ให้ดูข่าว ดูเนืองานที่เคยได้รับรางวัล เห็นภาพข้อเท็จจริงว่าชาวลักษณะใดเป็นชาวที่ดี มาจากการมีจริยธรรมที่ดีของนักหนังสือพิมพ์ (หนังสือพิมพ์ตรังนิวส์)

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ดังนี้

1. การตั้งกลุ่มผู้สื่อข่าวอาสาของไฟกัส ชื่อเครือข่ายพลเมืองไฟกัส จะหาสมาชิกในกลุ่มไลน์ (Line) (หนังสือพิมพ์ภาคใต้ไฟกัส)

2. ตอกย้ำแบรนด์ เปลี่ยนโลโก้ (หนังสือพิมพ์ภาคใต้ไฟกัส)

3. การทำเฟซบุ๊ก การทำ E-book, TV ทาง YouTube หรือ Google+ (หนังสือพิมพ์ภาคใต้ไฟกัส หนังสือพิมพ์สมิหลาไทยส์ หนังสือพิมพ์เสียงใต้ หนังสือพิมพ์ภูเก็ทโพสต์ หนังสือพิมพ์ตรังไทยส์)

4. พัฒนาผู้สื่อข่าวให้เป็นบุคคลที่มีทักษะรอบด้าน (multi functions) (หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจธุรกิจ)

5. นโยบายสื่อสารกับมหาวิทยาลัยและหน่วยงานราชการเกี่ยวกับอัตราค่าใช้จ่ายการลงข่าว เพื่อให้องค์กรอยู่ได้ (หนังสือพิมพ์เสียงใต้)

6. การเพิ่มหน้า เป็น ไทย จีน อังกฤษอาทิตย์ละ 2 ครั้ง (หนังสือพิมพ์เสียงใต้)

7. ลดคุณภาพกระดาษ ใช้กระดาษ (หนังสือพิมพ์มติตรง)

จากข้อมูลทำให้เห็นว่าในยุคดิจิทัล องค์กรสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่สนใจทำสื่อออนไลน์ เพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภค ทั้งการทำสื่อออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ และการทำโทรทัศน์ออนไลน์

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกสถานะขององค์กรหนังสือพิมพ์ในประเด็นความยั่งยืนในอนาคตขององค์กรหนังสือพิมพ์ทั้ง 9 ฉบับ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มองค์กรที่กำลังสู้กับภาวะเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาคใต้โพกัส

2. กลุ่มองค์กรที่ทำต่อไปเรื่อย ๆ แต่ไม่แน่ใจอนาคต ได้แก่ หนังสือพิมพ์สมิหลาไหมส์ หนังสือพิมพ์เสียงใต้ หนังสือพิมพ์ภูเก็ตโพสต์ หนังสือพิมพ์ตรังนิวส์ หนังสือพิมพ์มติตรง

3. กลุ่มองค์กรที่คาดว่าจะดำเนินกิจการต่ออย่างมั่นคง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจธุรกิจ และหนังสือพิมพ์ตรังไหมส์

การจำแนก 3 กลุ่มดังกล่าว อธิบายได้ว่า กลุ่มแรกหรือกลุ่มองค์กรที่กำลังสู้กับภาวะเศรษฐกิจและสังคม เป็นกลุ่มองค์กรที่ไม่มีธุรกิจอื่นหล่อเลี้ยง เน้นการผลิตและเผยแพร่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอย่างเดียว ในขณะที่กลุ่มองค์กรที่ทำต่อไปเรื่อย ๆ แต่ไม่แน่ใจอนาคต โดยส่วนใหญ่จะมีธุรกิจ

อื่น ๆ หล่อเลี้ยง เช่น การมีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง อย่างหนังสือพิมพ์ สมิทลาไทมส์และหนังสือพิมพ์ตรังนิวส์ การเป็นนักข่าวหรือสตริงเกอร์ให้กับหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง เช่น หนังสือพิมพ์ภูเก็ตโพสต์ และหนังสือพิมพ์มติตรง และเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ที่มีอายุยาวนานที่สุดใภูมิภาคใต้ และมีความมั่นคงในระดับหนึ่ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์เสียงใต้

กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มองค์กรที่คิดว่าจะดำเนินกิจการต่ออย่างมั่นคง เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นศูนย์ของหนังสือพิมพ์ส่วนกลางอย่างไทยรัฐ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง (ศูนย์ไทยรัฐใน จ.สงขลา) และหนังสือพิมพ์ตรังไทมส์ (ศูนย์ไทยรัฐใน จ.ตรัง) หรือเป็นหนังสือพิมพ์เฉพาะด้านที่มีรากฐานความมั่นคงด้านธุรกิจ และเป็นที่ยู่อักมาอย่างยาวนาน อย่างเช่น หนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจธุรกิจ ของ จ.ภูเก็ต

274

การอภิปรายผล

ด้วยสถานการณ์สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงไป หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การบริหารจัดการและการนำเสนอเนื้อหาภายใต้กรอบจริยธรรม ดังที่ผู้วิจัยอภิปรายสรุปไว้ 5 ข้อดังต่อไปนี้

1. การลดประชาสังคม ใช้โฆษณาหล่อเลี้ยง

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในอดีต หรือหนังสือพิมพ์บางฉบับที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน เน้นแนวคิดประชาสังคม มาเป็นกรอบในการดำเนินการ ดังที่ชัยอนันต์ สมุทวาณิช (2543, น.67 อ้างใน เกตสินี จุฑาวิจิตร, 2548) แสดงความเห็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรมีรากฐานมาจาก “ประชาสังคม”

ซึ่งหมายถึง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ไม่ถูกรอรับโดยรัฐ แต่ภาคประชาชนเป็นแกนหลักหรือเป็นส่วนนำเสนอเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ของท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม ด้วยยุคสมัยที่ผันเปลี่ยนไป อุดมการณ์ในการเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่เป็นสื่อชุมชนหรือเป็นประชาสังคมเลือนหายไป เพราะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องอยู่รอดท่ามกลางสภาวะการแข่งขันกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่สิ้นสุด จึงต้องพึ่งพารายได้จากการขายโฆษณาเป็นหลัก โดยเฉพาะกรณีขององค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ไม่มีธุรกิจอื่นหล่อเลี้ยง

เช่นเดียวกับที่ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (บรรณาธิการ) (2547) แสดงความเห็น ว่า องค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางแห่งจะต้องลดอุดมการณ์หนังสือพิมพ์ประชาสังคม เพื่อเพิ่มค่าโฆษณาเพื่อการอยู่รอด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่า องค์กรสื่อบางองค์กร จากที่เคยยึดถืออุดมการณ์ในการทำงานเพื่อท้องถิ่น ปัจจุบันต้องมีการยืดหยุ่นการนำเสนอข่าวให้รองรับองค์กรธุรกิจ การขายโฆษณาเพื่อหารายได้มาหล่อเลี้ยงองค์กร

สำหรับการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ที่ผ่านมา โดย บรรยงค์ สุวรรณผ่องและคณะ (2552) พบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ของ จ.สงขลามากที่สุด จำนวน 11 ฉบับ รองลงมาคือ จ.ภูเก็ต จำนวน 9 ฉบับ และ จ.ตรัง จำนวน 8 ฉบับ พบว่า องค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีเพียง 1 ใน 4 ที่ประกอบธุรกิจอย่างเดียว ที่เหลือต้องทำธุรกิจสื่ออื่น และธุรกิจที่ไม่ใช่ธุรกิจสื่ออื่นควบคู่ไปด้วย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ก็ยังพบลักษณะการบริหารจัดการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของทั้ง 3 จังหวัดในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน คือพบว่า มีทั้งองค์กรหนังสือพิมพ์ที่กำลัง

สู้กับภาวะเศรษฐกิจ องค์กรที่ไม่แน่ใจอนาคต และองค์กรที่คิดว่าตนเองมีความมั่นคง โดยส่วนใหญ่พบว่า จะเป็นองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ไม่แน่ใจอนาคต ซึ่งโดยส่วนใหญ่ไม่มีธุรกิจอื่นหล่อเลี้ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริน เจียจันทร์พงษ์ (2558) ที่ศึกษาความอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคกลาง และพบว่า เพราะการก่อตั้งและนโยบายการเสนอข่าวเฉพาะกลุ่ม ทำให้ฐานผู้อ่านแคบ ดึงดูดโฆษณาได้น้อย การดำเนินธุรกิจแบบเจ้าของคนเดียว ธุรกิจหนังสือพิมพ์ไม่มีแหล่งรายได้ทางเลือก สถานะทางเศรษฐกิจของโรงพิมพ์ที่ไม่สามารถสร้างรายได้ได้มากพอ

การโฆษณาจึงดูเหมือนเป็นปัจจัยหลักในการหล่อเลี้ยงการดำเนินการและความอยู่รอดขององค์กรหนังสือพิมพ์ ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2547) แสดงทัศนะว่า หน้าที่ข้อหนึ่งของหนังสือพิมพ์คือ การเป็นสื่อโฆษณากล่าวว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่อำนวยความสะดวก เป็นสื่อกลางนำพาสินค้า ธุรกิจให้ผู้อ่านได้มีโอกาสเลือกซื้อ หรือตัดสินใจซื้อ หนังสือพิมพ์ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ การขายเนื้อหาโฆษณาเป็นแหล่งรายได้ใหญ่สุดของหนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ตามหนังสือพิมพ์จะต้องคำนึงถึงความรับผิดชอบพร้อม ๆ กันไปด้วย

2. หากกลยุทธ์ทางการตลาด - มีพวกพ้อง เน้นใกล้ชิดกับแหล่งข่าว

ลดาวัลย์ แก้วสีนวน (2545 อ้างใน ลดาวัลย์ แก้วสีนวน (บรรณานิการ), 2552) ให้ข้อมูลว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ ส่วนใหญ่อาศัยรายได้หลักที่มาจากสปอนเซอร์ ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง และผู้บริหารเองก็ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการลดต้นทุน การจัดการหนังสือพิมพ์ให้มีความอยู่รอด ขาดความรู้เกี่ยวกับการตลาดเพื่อสร้างความ

สนใจแก่กลุ่มผู้อ่าน สิ่งเหล่านี้เป็นผลให้องค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ผลิตหนังสือพิมพ์อย่างเดียวอยู่ลำบาก ซึ่งตรงกับปัญหาขององค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางแห่งจากผลการวิจัยที่ไม่มีโรงพิมพ์เป็นของตนเอง จึงไม่มีรายได้จากการรับจ้างพิมพ์สิ่งพิมพ์ประเภทอื่นมาหล่อเลี้ยงธุรกิจหนังสือพิมพ์ ตลอดจนการขาดความรู้ความเข้าใจกลไกการตลาด ส่งผลให้มีปัญหาในการบริหารจัดการ

นอกจากนี้ จากข้อเสนอแนะการบริหารองค์กรของ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2554) องค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรให้ความใส่ใจการบริหารองค์กร 4 ลักษณะ ได้แก่

หลักการบริหารจัดการ เป็นหลักการที่สำคัญที่สุดซึ่งองค์กรใช้กับการทำหน้าที่ขององค์กร ซึ่งองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของภาคใต้แต่ละฉบับมีโครงสร้างแตกต่างกันไป เช่น ในรูปแบบบริษัทชัดเจน อย่างเช่นหนังสือพิมพ์ภาคใต้โพสต์ หนังสือพิมพ์เสียงใต้ ในขณะที่บางองค์กรดำเนินการในรูปแบบครอบครัว อย่างเช่น หนังสือพิมพ์ภูเก็ตโพสต์ หนังสือพิมพ์มติธรรม เป็นต้น และจากการวิจัยปรากฏองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ทำงานร่วมกับสื่อหลัก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ตรังไทยส์ และหนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง ซึ่งทำงานร่วมกับศูนย์ข่าวไทยรัฐประจำจังหวัด จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียด ผู้บริหารควรกำกับดูแลบุคลากร และควบคุมระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายเดียวกันของคนในองค์กรและผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย องค์กรหนังสือพิมพ์ภาคใต้แต่ละฉบับจะมีการวางตำแหน่งจุดขายหนังสือพิมพ์ของตนเองที่ชัดเจน เช่น มุ่งเน้นข่าวธุรกิจและเศรษฐกิจ ดังเช่น หนังสือพิมพ์มติธรรม หนังสือพิมพ์ข่าว

เศรษฐกิจธุรกิจ มุ่งเน้นข่าวการเมืองและสังคม เช่น หนังสือพิมพ์สมิหลาไทยส์ หนังสือพิมพ์ภาคใต้โพสต์ เป็นต้น หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจึงต้องใช้หลักการสื่อสารทั้งกับผู้อ่านข่าวในองค์กรให้มีความเข้าใจตรงกัน และนำเสนอข่าวให้ตรงกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมายของหนังสือพิมพ์ของตน

หลักการเมือง เป็นการใช้อำนาจหรือการตัดสินใจที่ผ่านการวิเคราะห์เหตุผลและสถานการณ์ ผู้บริหารส่วนใหญ่มักจะมีผู้สนับสนุนหลัก หนังสือพิมพ์ของตน ซึ่งโดยส่วนใหญ่อาจจะเป็นภาครัฐ หรือเอกชน การนำเสนอข่าวสารส่วนใหญ่จากผลการวิจัย พบว่า สถาบันหนังสือพิมพ์มีความใกล้ชิดผูกพันกับสถาบันทางการเมือง จะมีผลให้หนังสือพิมพ์ปรับวิธีการรายงานข่าวเพื่อทำให้ไม่สามารถเผยแพร่ข่าวในเชิงลบได้ หรือจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจนก่อนนำเสนอออกไป

หลักการตลาด หลักการตลาดเป็นการมุ่งเอาใจใส่ผู้รับสาร เพราะเป้าหมายองค์กรอยู่ที่การขายข่าวให้กับผู้บริโภค ซึ่งแต่ละองค์กรหนังสือพิมพ์จะต้องมีกลยุทธ์การตลาดที่มีความแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะและขนาดขององค์กร ผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย การแข่งขันกับสื่อท้องถิ่นด้วยตนเอง ภาวะเศรษฐกิจของสภาพพื้นที่ ฯลฯ สำหรับองค์กรที่ค่อนข้างมีความมั่นคง จะมีกลยุทธ์การตลาด คือ การรักษาสปอนเซอร์โดยการลงข่าวให้จริง เน้นเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยการเข้าไปวางแผนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อให้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยแหลมทอง และหนังสือพิมพ์ข่าวเศรษฐกิจธุรกิจ

3. ใช้เทคโนโลยีเสริม สื่อสารแบรนด์ สร้างเครือข่าย

เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาเข้ามาในวงการอุตสาหกรรม หนังสือพิมพ์ ได้มีส่วนเปลี่ยนโฉมหน้าของหนังสือพิมพ์ไทยไปอย่างรวดเร็ว

มีผลต่อกระบวนการผลิตข่าว การเติบโตของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ทำให้เกิดการแย่งส่วนแบ่งของผู้อ่าน ทำให้องค์กรหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ต้องหันมาเผยแพร่ข่าวในรูปแบบออนไลน์ควบคู่ไปกับฉบับกระดาษ ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์กรสื่อส่วนใหญ่หันไปใช้สื่อออนไลน์ช่วยเสริมการนำเสนอข่าวสารให้รวดเร็ว น่าสนใจ และหวังผลทางธุรกิจมากขึ้น ทั้งนี้การนำเสนอข่าวผ่านทางสื่อออนไลน์สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคข่าวในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับที่จักรกฤษ เพิ่มพูล (บรรณารักษกร) (2556) ให้ความเห็นว่า หนังสือพิมพ์ต้องปรับตัวเข้าสู่ความเป็นสื่อดิจิทัล มีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อรองรับผู้อ่านต่างประเทศ และกลุ่มผู้อ่านใหม่ โดยไม่ได้เน้นรายได้ทางธุรกิจก็เริ่มหันมาปรับปรุงเนื้อหาและเปลี่ยนโครงสร้างของเว็บไซต์ให้รองรับรูปแบบธุรกิจใหม่เพื่อสร้างรายได้อย่างจริงจังกันมากขึ้น ขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์บางแห่งก็เริ่มปรับตัวเข้าสู่กิจการโทรทัศน์ หลังจากที่บางแห่งได้ปรับตัวเข้าสู่สื่อโทรทัศน์มาก่อนหน้านี้แล้ว ทำให้เจ้าของธุรกิจสื่อหลายแห่งเริ่มคิดถึงการใช้ทรัพยากรข่าวร่วมกัน เพื่อนำเสนอออกไปในหลากหลายช่องทาง

นอกจากนี้ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เข้ามามีบทบาทอย่างสูงเช่นกัน เพราะจากผลการวิจัย พบว่า การใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความรวดเร็วและน่าสนใจกว่าสื่อออนไลน์ประเภทเว็บไซต์ เพื่อใช้ในการสื่อสารแบรนด์ (ตราสินค้า) สู่กลุ่มเป้าหมายที่ส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้รวดเร็วและเข้าถึงได้ทั่วถึงมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การสร้างเครือข่ายภาคพลเมือง (Outing, 2005; Deuze, 2008 อ้างใน Lewis, Kaufhold & Lasorsa, 2009) ให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมกับหนังสือพิมพ์ และเป็นพลังสนับสนุนการทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อไป

4. ต้องการผู้สื่อข่าวมีทักษะรอบด้าน

ในส่วนของผู้สื่อข่าว จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการของผู้บริหารองค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องการผู้สื่อข่าวที่มีทักษะความสามารถรอบด้าน ดังที่ สุทธิชัย หยุ่น (2550: 24 อ้างใน สุภาพร นิลดำ, 2555) เสนอแนะว่า บุคลากรที่เข้ามาทำงานในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในยุคดิจิทัล ต้องมีความสามารถในการทำข่าวแบบสื่อประสม (Multimedia) คือ การทำข่าวเป็นเสียงและภาพพร้อมกันไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สื่อข่าวสมัยใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีให้เชี่ยวชาญเป็นพื้นฐาน และยังต้องมีศักยภาพในการใช้อินเทอร์เน็ตให้เป็นประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลข่าวผู้สื่อข่าว สืบค้นแหล่งข่าว รายงานข่าว ติดต่อสัมภาษณ์แหล่งข่าว ส่งผ่านข่าวและต้นฉบับทางอีเมล ฯลฯ ในการผลิตเนื้อหาสื่อต้องมีรูปแบบสั้น กระชับ สามารถโต้ตอบกับผู้อ่านได้ด้วยช่องทางสื่อสารแบบผสมผสาน (Multi-dimension) ต้องการความสะดวกในการเชื่อมโยงสืบค้นข้อมูลที่ต้องการด้วยการคลิกไปยังเว็บไซต์อื่น ๆ ได้อย่างทันใจ (Pavlik, John & McIntosh, Shawn, 2004 อ้างใน คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชาการผลิตหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2555)

อย่างไรก็ตาม วิชัย เศษฐบดี (สุภาพร นิลดำ, 2555) ให้ข้อมูลว่า ปัญหาหลักอยู่ที่ต่างจังหวัดขาดแคลนบุคลากรวิชาชีพหนังสือพิมพ์อย่างหนัก โดยหนังสือพิมพ์จะต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพ ตั้งแต่คนทำข่าวหรือนักข่าว คนทำหน้าที่หรือคนจัดหน้า รวมไปถึงหัวหน้าข่าว และบรรณาธิการ และต้องมีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะการทำข่าวเชิงสืบสวน ซึ่งในต่างจังหวัด เจ้าของมักทำกันเอง ตั้งแต่เป็นบรรณาธิการไปจนถึงขายโฆษณา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ขาดบุคลากรด้านข่าวที่มี

280

ความสามารถหลากหลาย มีอุดมการณ์ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวในระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด

5. ยึดมั่นในจริยธรรมนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ยังพบว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ยังคงมีการนำเสนอเนื้อหาที่เข้าข่ายละเมิดประโยชน์สาธารณะ ในลักษณะโฆษณาแฝง และการนำเสนอข่าวและภาพที่น่าหวาดเสียว ที่ต้องการนำเสนอให้ผู้รับสารเกิดความสนใจ นอกจากนี้ ปรากฏลักษณะการนำเสนอข่าวที่มีลักษณะเข้าข่ายไม่ให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่ถูกพาดพิงให้แสดงความคิดเห็นชี้ให้เห็นว่า การนำเสนอข่าวในบางครั้ง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ความใกล้ชิดกับแหล่งข่าว ทำให้ไม่นำข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่รอบด้านมานำเสนอ อย่างไรก็ตาม ลักษณะการนำเสนอข่าวดังกล่าว พบในปริมาณน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณการนำเสนอข่าวในภาพรวม แสดงให้เห็นว่า นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ ยังให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวภายใต้กรอบจริยธรรมของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ จันทนา ทองประยูร (2552) ที่เห็นว่า ไม่ว่าจะสื่อออนไลน์จะอำนวยความสะดวกรวดเร็วสักเพียงใดก็ตาม นักวารสารศาสตร์ไม่ว่าจะสื่อข่าวผ่านสื่อรูปแบบใด ยังคงควรยึดมั่นและถือปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพอย่างมีศีลธรรม จรรยาบรรณ มีอิสระ สื่อสัตย์ ยุติธรรม สำนึกในหน้าที่ เสรีภาพ ความรับผิดชอบ ความเที่ยงธรรมทั้งในการสื่อข่าวและนำเสนอ นักวารสารศาสตร์ยังควรให้ความเคารพแหล่งข่าว ไม่เปิดเผยแหล่งข่าวที่ไม่ประสงค์จะให้เปิดเผย ไม่ตัดสินความล่วงหน้า พร้อมกับฟังความคิดเห็นและเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน รวมทั้งการดำเนินงานขององค์กรสื่ออย่างยั่งยืนต้องอยู่บนฐานของความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อองค์กร และต่อสังคม

อย่างไรก็ตาม สุदारัตน์ ดิษยวรรณนะ จันทราววัฒนากุล และจักร์กฤษ เพิ่มพูล (บรรณานิติการ) (2557) แสดงความเห็นที่ว่า ที่ผ่านมาพบว่า ผู้ที่สังกัดองค์กรสื่อ มักจะใช้ถ้อยคำที่รุนแรง หรือด่าทอ ดูถูกเหยียดหยามบุคคลอื่น เป็นกรณีที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง นอกจากนี้ ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ ควรจะต้องแสดงตัวตน ตำแหน่ง หน้าที่ให้ชัดเจน กรณีเป็นสื่อมวลชนและในการใช้ภาพเพื่อแสดงตัวตนนั้น ไม่ควรนำภาพบุคคลอื่นหรือบุคคลสาธารณะมาแสดงว่าเป็นภาพของตัวเอง และภาษาที่ใช้ก็ต้องระมัดระวัง การใช้ถ้อยคำและภาษาที่เป็นการหมิ่นประมาทบุคคลอื่น ซึ่งจะการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีการละเมิดจริยธรรมในสื่อสังคมออนไลน์ในลักษณะการนำภาพหรือข้อความของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเอง โดยไม่มีการอ้างอิง การนำเสนอเรื่องราวที่ไม่เป็นจริง และการใช้ภาษาที่ไม่มีมูลทำให้กลายเป็นเรื่องตลกตลกใจของคนในสังคม ตลอดจนการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

6. มืองค์กรวิชาชีพดูแลช่วยเหลือ กำกับจริยธรรม

ในทัศนะของสุภาพร นิลดำ (2555) เห็นว่า ควรมีสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เข้ามาควบคุมดูแลการกระทำผิดจริยธรรม รวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ควรจัดสัมมนานักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ยึดมั่นในจริยธรรมวิชาชีพ การสร้างกิจกรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกในวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างมีอุดมการณ์ที่ถูกต้อง

นอกจากนี้ในประเด็นจริยธรรมของสื่อท้องถิ่น สุภาพรณ ศรีดี (2558) พบว่า สื่อมวลชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในระดับน้อย แต่มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับจริยธรรมของสื่อมวลชนในระดับมาก ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้ การนำเสนอเนื้อหาข่าวในภาพรวมขององค์กร

หนังสือพิมพ์ ยังอยู่ในกรอบจริยธรรม จะพบการละเมิดบ้าง แต่อยู่ในปริมาณที่น้อย ทำให้พออนุมานขนาดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้ได้ว่า นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นยังมีจริยธรรมในการบริหารจัดการและนำเสนอข่าวสารในระดับสูง แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทำให้องค์กรเหล่านี้จะต้องต่อสู้เพื่อการอยู่รอดพร้อม ๆ กับการทำหน้าที่นักหนังสือพิมพ์ของท้องถิ่นเพื่อสังคมท้องถิ่น ซึ่งหนทางที่ผู้ใช้ข้อมูลคิดว่าจะช่วยทำให้องค์กรหนังสือพิมพ์คงอยู่และพัฒนาได้คือการพึ่งพาสภาวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาคแห่งชาติ (สนภช.) การควบคุมสื่อท้องถิ่นด้วยกฎหมายของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและจริยธรรมของผู้สื่อข่าว การที่ผู้บริหารสื่อจะต้องเป็นคนกระตือรือร้นผลักดันให้การทำงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นพัฒนาขึ้น และการมีองค์กรด้านสื่อให้ข้อเสนอแนะการนำเสนอข่าว และเปิดโอกาสให้เรียนรู้การทำงานจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง นอกจากนี้ องค์กรแต่ละองค์กรก็ต้องหาแนวทางพัฒนาองค์กรเอง อาทิ การใช้สื่อออนไลน์เสริมสื่อหนังสือพิมพ์ การสร้างเครือข่าย การสื่อสารแบรนด์หรือตราสินค้า ตลอดจนการปรับกลยุทธ์ทั้งด้านนโยบาย บุคลากร แนวทางการดำเนินงานและเผยแพร่หนังสือพิมพ์ เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นยังคงยืนหยัดและเป็นที่ยังชีพของสังคมท้องถิ่นต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การนำเสนอเนื้อหาข่าวควรมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบสื่อดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่เนื้อหาข่าวที่นำเสนอสมควรอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรมของผู้สื่อข่าวหรือ

นักหนังสือพิมพ์ เพื่อให้การทำหน้าที่ของสื่อยังคงถูกต้องชัดเจน และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการทำงานเพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดและดำเนินงานอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการดูแล กำกับการทำหน้าที่ของสื่อให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย ควรเข้ามามีบทบาทในการวางกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจน ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้สื่อมวลชนทำหน้าที่ได้อย่างมีความรับผิดชอบและสร้างสรรค์สังคมภายใต้กรอบจริยธรรม และบทบาทของผู้รับสาร ยังคงมีความสำคัญอย่างสูงต่อการทำหน้าที่ของสื่อ การรู้เท่าทันการนำเสนอข่าวสาร และการดำเนินงานของสื่อ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยการสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ จะส่งผลให้การทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะยังคงบทบาทที่สร้างประโยชน์ต่อสังคมได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาการวิจัยตามองค์ประกอบของการสื่อสาร คือ ผู้ส่งสาร (Sender) สื่อ (Channel) และเนื้อหา (Message) จึงยังขาดการวิจัยในองค์ประกอบผู้รับสาร (Receiver) เพื่อค้นหาแง่มุมอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยชิ้นนี้ และเป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อไปได้อย่างสมบูรณ์แบบมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับการได้รับทุนอุดหนุนจากสภากาารหนังสือพิมพ์แห่งชาติและสถาบันอิสรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทยโดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประจำปี 2558

บรรณานุกรม

- เกตุณี จุฑาวิจิตร. (2548). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชาการผลิตหนังสือพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2555). เอกสารการสอนชุดวิชา การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2547). เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ หน่วยที่ 8-15 (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จักร์กฤษ เพิ่มพูล (บรรณาธิการ). (2556). 16 ปี สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. กรุงเทพฯ: พี.เอ. ลีฟิ่ง.
- จันทนา ทองประยูร. (2552). การหลอมรวมหนังสือพิมพ์กับสื่อออนไลน์. วารสารนิเทศศาสตร์ มสธ., 1(1).
- บรรยงค์ สุวรรณผ่อง และคณะ. (2552). สถานภาพและบทบาทหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในประเทศไทย. สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก: http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3066:2012-11-01-09-20-06&catid=64:2009-10-01-09-28-52&Itemid=32 (สืบค้นข้อมูล: 25 มิถุนายน 2558).
- ปารีชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ. (2549). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.

- พิศิษฐ์ ชวาลาธวัช. (2542). *ปฏิรูปสื่อมวลชนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การมีส่วนรวมและผลักดันองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีอิสระตามรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: ดับเบิลเดย์พริ้นติ้ง.
- มาลี บุญศิริพันธ์. (2550). *วารสารศาสตร์เบื้องต้น ปรัชญาและแนวคิด*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- ลดาวัลย์ แก้วสีนวล. (2552). *ยุทธศาสตร์การแข่งขัน หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนให้เข้มแข็ง*. วารสารคณะวิทยาการจัดการ, 8(8). หน้า 42-44
- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. (2554). *1.4 ทศวรรษจริยธรรมสื่อ*. กรุงเทพฯ: รัตนฟิล์มริทัชชิง.
- สุดารัตน์ ดิษยวรรณะ จันทราววัฒนากุล และจักร์กฤษ เพิ่มพูล (บรรณาธิการ). (2557). *หลักและแนวคิดวารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สุภาพร นิลดำ. (2555). *การจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน จ.เชียงใหม่*. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุภาพรณ ศรีดี. (2558). *ความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมาย และจริยธรรมของสื่อมวลชนท้องถิ่น*. วารสารอิศราปริทัศน์, 4 (7).
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2554). *การบริหารงานสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ: ประสิทธิ์ภัณฑท์แอนด์พริ้นติ้ง.
- อริน เจียจันทร์พงษ์. (2558). *การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจและความเป็นสถาบันเพื่อการให้บริการสาธารณะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคกลาง*. วารสารนิเทศศาสตร์, 33(3). หน้า 24-25

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (บรรณาธิการ). (2547). *สื่อสารมวลชนเบื้องต้น สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Lewis, Kaufhold & L. Lasorsa. (2009). *Thinking about citizen journalism: Perspectives on participatory news production at community newspapers*. Retrieved 14 May 2015, from: <http://conservancy.umn.edu/handle/11299//123405>.

Manyozo, L. (2010). *Media communication and development: Three approaches*. New Delhi: Vivek Mehra for SAGE Publications India Pvt Ltd.

Bibliography

- Arin Jiajanpong. (2015). Adaptation for Economic Survival and Institutionalism for Public Service of Local Newspapers in Central Thailand. *Journal of Communication Arts*, 33 (3). p. 24-25. (In Thai).
- Banyong Suwanpong et al. (2009). *Status and role of local newspapers in Thailand*. Thai Journalists Association. (online) Retrieved 25 June 2015 from http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3066:2012-11-01-09-20-06&catid=64:2009-10-01-09-28-52&Itemid=32. (In Thai).
- Chakkrit Permpool. (ed.). (2013). *16 years of The National Press Council of Thailand*. Bangkok: P.A. Living. (In Thai).
- Chantana Thongprayoon. (2009). The convergence of newspaper and online media. *Journal of Communication Arts*, STOU, 1(1). (In Thai).
- Kesine Chutavichit. (1994). *Communication for community development*. (3rd.ed.). Nakhon Pathom: Petchkasem Printing. (In Thai).
- Ladawan Kaewseenual. (2009). Competitive strategy: Local newspaper with the revival of the community culture. *Journal of Management Sciences*, 8 (8). P.42-44.

- Lewis, Kaufhold & L. Lasorsa. (2009). *Thinking about citizen journalism: Perspectives on participatory news production at community newspapers*. Retrieved 14 May 2015, from: <http://conservancy.umn.edu/handle/11299//123405>.
- Malee Poobsiripunth. (2007). *Basic Journalism: Philosophy and principle*. Bangkok: Samlada. (In Thai).
- Manyozo, L. (2010). *Media communication and development: Three approaches*. New Delhi: Vivek Mehra for SAGE Publications India Pvt Ltd.
- Parichart Sthapitanonda. (2006). *Participatory communication and community developmentt*. Bangkok: Pimluck.
- Pisit Chawalatawat. (1989). *Local media reform: Strategy of participation and pushing local government to have freedom according to constitution*. Bangkok: Double Nine. (In Thai).
- Sudarat Disayawattana Chantrawatanakul and Chakkrit Permpool (ed.). (2014). *Principle of Convergence Journalism*. Bangkok: P.A. Living. (In Thai).
- Supaporn Nindam. (2012). *Management of local daily newspapers in Chiang Mai Province*. Master of Communication Arts, Communication Arts Program. Nonthaburi, Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai).
- Supaporn Sridee. (2015). *Understanding the Law And ethics of local media*. Isra Media Review, 4(7). (In Thai).

Surapong Sothanasatian. (2011). *Mass communication management*.

Bangkok: Prasitpunth & Printing. (In Thai).

The Board producing a set of basic knowledge about print media,

Sukhothai Thammathirat Open University. (2004). *Teaching materials*

of a set of basic knowledge about print media unit 8-15

(revised edition). (3rd ed.). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat

Open University. (In Thai).

The Board producing a set of print media production, Sukhothai

Thammathirat Open University. (2012). *Teaching materials*

of a set of print media production unit 1-7. Nonthaburi:

Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai).

The National Press Council of Thailand. (2011). *1.4 decade of media*

ethic. Bangkok: Rattanafilmmretouching. (In Thai).

Ubonrat Siriyuwasak (ed.). (1993). *Basic mass communication,*

mass media, culture and society. (4th ed.). Bangkok:

Chulalongkorn University. (In Thai).